

Sygn. akt II CSKP 396/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa J.S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Instytutowi Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania
Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 8 marca 2023 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 12 listopada 2019 r., I ACa 356/19,

**uchyla zaskarżony wyrok w punktach 1, 3 i 4 i przekazuje
sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego
rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. J.S. wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Instytutowi Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie (dalej także: „IPN” lub „Instytut Pamięci Narodowej”), domagając się usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych przez podjęcie bliżej określonych czynności technicznych oraz zapłatę zadośćuczynienia 100 000 zł, w związku z upublicznieniem materiałów archiwalnych pozostających w posiadaniu pozwanego.

2. Wyrokiem z 4 października 2018 r. Sąd Okręgowy w C. nakazał pozwanemu w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się tego wyroku usunięcie skutków naruszeń dóbr osobistych J.S., przez uzupełnienie informacji zawartych na stronach internetowych dotyczących spraw IPN [...] t. 1, IPN [...] t. 2, i zamieszczenie na stronach internetowych inwentarza archiwalnego IPN wpisu następującej treści: „złożono zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, że J.S. nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (wyrok Sądu Okręgowego IV Wydział Karmy w Gliwicach z dnia 28 maja 2014 r., sygn. akt IV K 23/13)” (pkt 1); zasądził od pozwanego na rzecz J.S. 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3) oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu (pkt 4).

3. Wyrokiem z 12 listopada 2019 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach, po rozpoznaniu apelacji obu stron, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda 50 000 zł z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz w punkcie 4. w ten sposób, że nie obciążył powoda kosztami postępowania (pkt 1); oddalił apelację powoda w pozostałej części (pkt 2); oddalił apelację pozwanego (pkt 3) oraz nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego (pkt 4).

4. Sąd Apelacyjny uznał za własne następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy:

Na początku lat 80. XX wieku J.S. zaangażował się w działalność opozycyjną i związał się z [P]. Działalność konspiracyjna polegała głównie na organizowaniu tajnych wykładów dotyczących historii Polski. Wykłady

organizowane były na terenie C., w ich czasie rozdawano materiały informujące o przestępstwach działaczy komunistycznych. W 1987 r. J.S., który wówczas pracował w Urzędzie Miasta w C., został zobowiązany do stawiennictwa w Urzędzie Bezpieczeństwa raz w miesiącu. Powód poinformował swoje środowisko, że interesuje się nim Służba Bezpieczeństwa. W trakcie rozmów z funkcjonariuszem SB powód podawał ogólne informacje, zachowując w tajemnicy działalność, którą SB mogłaby się faktycznie interesować. Jednocześnie powód nie miał świadomości, że SB wytwarza dokumenty wskazujące na podjęcie przez niego współpracy.

W 2001 r. J.S. złożył wniosek do IPN o udzielenie informacji, czy w zasobach Instytutu znajdują się dotyczące go materiały, jednak przez 11 lat nie otrzymał jasnej odpowiedzi. W 2002 r. w środowisku pojawiły się pogłoski o współpracy J.S. z tajnymi służbami PRL-u. Od tego czasu sytuacja rodzinna, towarzyska i zawodowa powoda zaczęły się zmieniać. Dopiero w 2012 r. powód dotarł do informacji o znajdujących się w zasobach archiwalnych IPN teczках, w których figurował jako tajny współpracownik. Z tej przyczyny powód zdecydował się na złożenie wniosku o autolustrację. W dniu 28 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach stwierdził, że J.S. złożył zgodne z prawdą oświadczenie, nie pracował, nie pełnił służby ani nie był współpracownikiem rozumieniu art. 3a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Orzeczenie to jest prawomocne. Powód przesłał je do IPN.

Inwentarz archiwalny IPN został utworzony w 2010 r. Obowiązkiem ustawowym Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej było opublikowanie w terminie do 31 grudnia 2012 r. inwentarza w sposób zapewniający opis zasobu na poziomie jednostek archiwalnych. W dniu 25 października 2016 r. organ uprawniony, tj. Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu podjęło uchwałę 11/16, której podstawą prawną był art. 23 ust. 2 pkt 4 i art. 53 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: „ustawa o IPN”). Zdecydowano, że publikacja inwentarza archiwalnego będzie dokonywana na stronie internetowej administrowanej przez Instytut Pamięci

Narodowej. W uchwale tej ustalono szczegółowo zasady opisu jednostek archiwalnych w inwentarzu Instytutu Pamięci Narodowej.

W oparciu o ustawę i treść powyższej uchwały na stronie internetowej IPN ujawniono m.in. następujące dane: „IPN [...] t. 1, Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych w C. [1975] 1983'1990; Tytuł: Teczka personalna tajnego współpracownika pseudonim <<D.>> dot. S.J., imię ojca: [x]., ur. [...]”, a także „IPN [...]. 2, Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych w C. [1975] 1983'1990; Tytuł: Teczka pracy tajnego współpracownika pseudonim <<D.>> dot. S.J., imię ojca: [x]., ur. [...]

Na wniosek powoda złożony w trybie art. 35b przywołanej ustawy opublikowano zapis „IPN [...], Zbiór wyjaśnień, sprostowań oraz uzupełnień przekazanych do zasobu archiwalnego IPN na podstawie art. 35b ust. 1 z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN, Tytuł: uzupełnienie przekazane do zasobu archiwalnego IPN na podstawie art. 35b ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN dot.: J. (...)”. W inwentarzu archiwalnym wprowadzono też informacje o procesie lustracyjnym powoda.

W lutym 2017 r. J.S. powziął wiedzę, że na stronach internetowych IPN bez trudu można znaleźć materiały sugerujące jego współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa. Po ogłoszeniu materiałów archiwalnych znajdujących się w zasobach IPN powód ponownie zaczął spotykać się z zarzutami współpracy ze służbami bezpieczeństwa PRL-u, zarówno w relacjach prywatnych, jak i w miejscach publicznych, np. na sesji Rady Miasta C.. Informacje te wpłynęły na negatywny odbiór powoda w środowisku. Zdaniem powoda internetowa publikacja narusza jego dobre imię.

5. Sąd Apelacyjny uznał m.in. za niezasadną apelację pozwanego w zakresie, w którym kwestionował on swoją odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych powoda. Przede wszystkim wskazał, że dobra osobiste powoda w postaci czci, godności, dobrego imienia, zostały przez pozwanego naruszone wpisami na stronach internetowych IPN, sugerującymi, że powód był tajnym współpracownikiem Służb Bezpieczeństwa o pseudonimie „D.”. Wprawdzie wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 28 maja 2014 r. potwierdzono, że

powód złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, iż nie współpracował z organami bezpieczeństwa, jednak na wskazanych stronach internetowych nie ma o tym żadnej wzmianki, tymczasem informacja na stronach internetowych IPN jest dostępna dla nieograniczonej liczby odbiorców.

Sąd Apelacyjny nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego, jakoby zapis archiwalny, który nie zawiera żadnych określeń ocennych, nie mógł naruszać dóbr osobistych powoda. Naruszać cześć mogą bowiem zarówno wypowiedzi opisowe, jak i oceniające. Oczywiście jest, że posądzenie kogoś o współpracę z organami bezpieczeństwa, zwłaszcza w wypadku osoby, która angażowała się w działalność opozycyjną, narusza dobra osobiste tej osoby w postaci czci, godności, dobrego imienia. Oczywiście jest też, że umieszczenie we wskazanych wpisach archiwalnych informacji „Teczka personalna tajnego współpracownika pseudonim <<D.>> dot. S.J., imię ojca [x]., ur. [...]” jest odbierana jako informacja, że powód współpracował z SB, a ta informacja nie jest informacją prawdziwą.

W ocenie Sądu Apelacyjnego niezasadne jest twierdzenie, że wpis nie mógł naruszyć dóbr osobistych powoda, skoro inwentarz jest przewodnikiem po zasobach archiwalnych, a korzystający może się zapoznać z komunikatem, że jest to informacja archiwalna, nadto, iż jest to tylko informacja, że materiały dotyczące danej osoby znajdują się w teczkach, co jest prawdą, gdyż taka informacja istnieje. Tego rodzaju wpis sugeruje bowiem, że powód był tajnym współpracownikiem Służb Bezpieczeństwa, a dostęp do strony internetowej jest łatwy i możliwy dla każdego, zaś kolejne wpisy na stronie internetowej nie podają jasnej i czytelnej informacji, że powód współpracownikiem SB nie był, tylko odwołują się akt Sądu Okręgowego w Gliwicach, nie wskazując, jaki zapadł wyrok. Równocześnie nie sposób przyjąć, że przeciętny odbiorca po uzyskaniu takiej informacji, jak wskazana w zapisie archiwalnym, będzie podejmował dalsze czynności związane z jej zweryfikowaniem. Przeciętnego odbiorcę taka informacja podana w inwentarzu archiwalnym wprowadza w błąd, ponieważ sugeruje, że powód był tajnym współpracownikiem SB, co jest informacją fałszywą, albowiem powód został prawomocnym wyrokiem sądu oczyszczony z zarzutu współpracy z SB.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że pozwany nie wykazał, by jego zachowanie nie było bezprawne, zwłaszcza że pojęcie bezprawności należy rozumieć szeroko jako sprzeczność z przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Bezprawność naruszenia czci wyłączyć może jedynie podawanie informacji prawdziwych, o ile sprawca działał w obronie uzasadnionego interesu. Tymczasem informacje na stronie internetowej IPN sugerowały, że powód był tajnym współpracownikiem Służby Bezpieczeństwa. Równocześnie obrona przez IPN forma publikacji nie była dostosowana do sytuacji osoby takiej jak powód, która była najpierw posądzona o współpracę z SB, a następnie pozytywnie zlustrowana. Doszło zatem do zachowania naruszającego zasady współżycia społecznego, a w konsekwencji bezprawnego. Sąd Apelacyjny nie znalazł przeszkód, by do zapisów archiwalnych dodać informację, której zamieszczenia powód się domaga, a która pozwoli usunąć skutki naruszenia dóbr osobistych powoda. Obok tego doszedł do przekonania, że zasądzone na rzecz powoda zadośćuczynienie jest rażąco niskie w stosunku do rozmiaru doznanej krzywdy, stąd podwyższył je do kwoty 50 000 zł.

6. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniósł pozwany Skarb Państwa, zaskarżając go w części zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda 50 000 zł z odsetkami oraz rozstrzygającej o kosztach procesu przed Sądem Okręgowym, a ponadto w części oddalającej apelację pozwanego i rozstrzygającej o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 28a ust. 2 pkt 3 ustawy o IPN; art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 28a ust. 2 i 3 ustawy o IPN; art. 448 k.c. w zw. z art. 28a ust. 2 ustawy o IPN; art. 24 § 1 zdanie pierwsze i trzecie w zw. z art. 448 i 417 § 1 k.c. Nadto postawił zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego – art. 316 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Skarżący domagał się uchylecia wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części oraz przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

7. Sam fakt opublikowania materiałów archiwalnych pozostających w zasobach IPN nie jest działaniem bezprawnym, ponieważ w dacie publikacji

znajdował umocowanie w art. 5 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. Nr 79, poz. 522). Zgodnie z tym przepisem Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu opublikuje inwentarz archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zapewniający opis zasobu na poziomie jednostek archiwalnych, w terminie do 31 grudnia 2012 r., w formie, o której zadecyduje Rada Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Obecnie publikacja ta znajduje podstawę w art. 28a ustawy o IPN, zgodnie z którym IPN publikuje na stronie internetowej inwentarz archiwalny zawierający opis całego zasobu na poziomie jednostki archiwalnej w sposób pozwalający na identyfikację zagadnień lub osób, których dotyczą dokumenty. Opis jednostki archiwalnej zawiera: 1) sygnaturę archiwalną; 2) nazwę zespołu (zbioru) archiwalnego lub wytwórcy materiałów archiwalnych; 3) tytuł jednostki archiwalnej identyfikujący rodzaj materiałów archiwalnych ze wskazaniem danych osobowych osób, takich jak: imię, nazwisko, data urodzenia, imię ojca, bądź zagadnień, których dotyczą; 4) formę fizyczną; 5) liczbę tomów; 6) miejsce przechowywania akt. Opis jednostki archiwalnej może być uzupełniony o: 1) nazwę podzespołu archiwalnego; 2) nazwę serii; 3) nazwę podserii; 4) sygnaturę mikrofilmu; 5) sygnatury dawne; 6) regest lub dodatkowe informacje o zawartości jednostki; 7) kryptonim; 8) liczbę kart lub stron; 9) daty skrajne; 10) numer rejestracyjny.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu jest to natomiast, czy obrona przez Instytut Pamięci Narodowej forma publikacji zasobów archiwalnych dotyczących powoda naruszała/narusza jego dobra osobiste.

8. Analizę zarzutów skargi kasacyjnej należy rozpocząć od zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 316 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., polegającego na pominięciu zmiany stanu prawnego z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Instytucie

Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz niektórych innych ustaw wprowadzającej do ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, która wprowadziła do ustawy art. 28a. Do zarzutu tego wprost nawiązuje również jeden z zarzutów naruszenia prawa materialnego – art. 24 k.c. w zw. z art. 28a ust. 2 i 3 ustawy o IPN – polegającego na zobowiązaniu pozwanego do uzupełnienia informacji na stronie internetowej o dane nieprzewidziane w przepisach prawa w postaci danych o wyniku postępowania lustracyjnego wszczętego z inicjatywy powoda.

Zarzutem tym nie sposób odmówić słuszności. O ile w okresie od 27 maja 2011 r. do 11 czerwca 2019 r. zasady publikacji inwentarza archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej określała Rada Instytutu Pamięci Narodowej, o tyle od 12 czerwca 2019 r. podstawę prawną publikacji oraz jej zasady określa art. 28a ustawy o IPN, co umknęło uwadze Sądu Apelacyjnego. Przepisy ustawy określają obecnie zakres dopuszczalnego opisu jednostek archiwalnych w analizowanym inwentarzu, co wprost przekłada się na dopuszczalną treść rozstrzygnięcia w sprawie. Stwierdzenie zasadności tego zarzutu samoistnie uzasadnia zatem uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

9. Pozostałe zarzuty skargi kasacyjnej koncentrują się na ocenie, czy zachowania pozwanego cechuje bezprawność. Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. sprawca ponosi odpowiedzialność z tytułu naruszenia dobra osobistego, chyba że jego działanie nie było bezprawne. Pozwany dla obalenia domniemania bezprawności swojego działania powołuje się na istnienie podstawy prawnej, początkowo w postaci przepisu ustawy wraz z podjętą na jego podstawie uchwałą Rady Instytutu Pamięci Narodowej, a następnie – w postaci art. 28a ustawy o IPN.

Dla rozpoznania apelacji konieczne jest dokonanie oceny, które z przepisów normujących działalność Instytutu Pamięci Narodowej znajdują zastosowanie w sprawie oraz czy tak sformułowane przepisy, w szczególności art. 28a ust. 2 pkt 3 ustawy o IPN przewidujący konieczność podania informacji zawierającej „tytuł jednostki archiwalnej identyfikujący rodzaj materiałów archiwalnych ze wskazaniem danych osobowych osób, takich jak: imię, nazwisko, data urodzenia, imię ojca,

bądź zagadnień, których dotyczą”, wyłączają bezprawność działania pozwanego publikującego takie dane. Nie można pominąć, co pozostaje poza sporem, że zakres danych opublikowanych na stronach internetowych administrowanych przez Instytut Pamięci Narodowej w sprawach IPN [...] t. 1 oraz IPN [...] t. 2 dotyczących powoda jest zbieżny z zakresem określonym przez art. 28a ust. 2 pkt 3 ustawy o IPN. W istocie naruszeniem dóbr osobistych powoda ma być brak zamieszczenia, obok przewidzianych ustawą informacji, adnotacji dodatkowej o treści wyroku wydanego w postępowaniu lustracyjnym powoda. Dopuszczalność tego rodzaju adnotacji wymaga rozważenia tak w świetle przepisów prawa obowiązujących w dacie wniesienia pozwu, jak i obecnie, również w kontekście spójności danych dotyczących wszystkich pozycji zawartych w inwentarzu archiwalnym i uprawnień przewidzianych w art. 35b ustawy o IPN.

Końcowo konieczne jest dokonanie analizy charakteru inwentarza archiwalnego z obiektywnego punktu widzenia. Istota inwentarza archiwalnego to dostarczenie statycznych informacji o zawartości zasobu archiwalnego, a nie dokonanie oceny rzetelności zgromadzonych tam dokumentów lub też wiarygodności wynikających z nich przekazów. Niezbędne jest zatem zweryfikowanie przez sąd odwoławczy na ile uprawnione jest – w świetle powszechnej wiedzy o działalności służb bezpieczeństwa – sugerowane utożsamianie informacji o zgromadzonych dokumentach z możliwością stawiania na tej bazie kategoriycznych wniosków o ich treści i okolicznościach wytworzenia. Bezsporne jest wszak, że IPN opublikował w ramach wykonania zadania ustawowego informację o zasobach inwentarza archiwalnego, a nie informację o współpracy powoda ze Służbą Bezpieczeństwa.

10. Odrębnego omówienia wymaga natomiast zarzut naruszenia art. 24 § 1 zd. 1 i 3 w zw. z art. 448 i art. 417 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie wynikające z przyjęcia, że bezprawność w działaniu Skarbu Państwa, o jakiej mowa w art. 24 § 1 k.c., może być rozumiana również jako naruszenie zasad współżycia społecznego. W ocenie skarżącego odpowiedzialność Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych, o którym mowa w art. 448 k.c., ograniczać by się miała wyłącznie do przypadków niezgodnego z prawem działania lub zaniechania, a zatem miałyby być węższa niż odpowiedzialność innych podmiotów prawa.

Rozumowania tego nie można uznać za prawidłowe choćby z zasygnalizowanych względów aksjologicznych sprzeciwiających się akceptacji dla „legalnego” w szerszym zakresie niż w odniesieniu do innych podmiotów prawa naruszania dóbr osobistych przez władzę publiczną.

Artykuł 24 § 1 k.c. nie zawiera odrębnych reguł odpowiedzialności państwa za naruszenie dóbr osobistych, ani też nie odsyła do szczególnych przepisów regulujących odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, zawartych obecnie w art. 417 i 417¹ k.c. Jedynie w zdaniu trzecim art. 24 § 1 k.c., przewidziano, że osoba, której dobro osobiste naruszono na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej. Odesłanie to prowadzi do art. 448 k.c., który przewiduje pieniężne zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wskutek naruszenia dóbr osobistych. W konsekwencji przyjmuje się, że to art. 448 k.c. stanowi prawną podstawę dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie, ponieważ – choć art. 417 k.c. obejmuje zarówno naprawienie szkody majątkowej, jak i niemajątkowej – nie określa on zasad i zakresu obowiązku naprawienia szkody o charakterze niemajątkowym (postanowienie SN z 27 czerwca 2008 r., III CZP 25/08; wyroki SN: z 2 grudnia 2010 r., I CSK 111/10; z 19 marca 2015 r., IV CNP 38/14; z 18 sierpnia 2017 r., IV CSK 659/16). W konsekwencji w odniesieniu do odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych znajduje zastosowanie ujęcie bezprawności działania, w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c., jako działania bądź zaniechania sprzecznego z prawem lub z zasadami współżycia społecznego, a nie tylko – jak wskazywałby na to art. 417 § 1 k.c. – jako działania bądź zaniechania naruszającego nakazy lub zakazy wynikające z normy prawnej.

11. Stwierdziwszy zasadność niektórych zarzutów kasacyjnych, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił wyrok w zaskarżonej części.